

۲ هزار سال پیش یونانی ها از مواد نیروزا استفاده می کردند

دوپینگ فرشته یا شیطان

علی رضایی

در خصوص تاریخچه دوپینگ اظهارنظرهای متفاوتی وجود دارد. دکتر وادا (wada) که کمیته بین المللی مبارزه با این پدیده شوم است هم به طور واضح از آن سخن نگفته است. بررسی ها و تحقیقات فراوانی در این باره صورت گرفته که می تواند ما را با آنچه از گذشته ها در مورد دوپینگ به ثبت رسیده است، آشنا کند.

طبق تعریف کمیسیون پزشکی کمیته بین المللی المپیک، دوپینگ تجویز یا مصرف یک ماده خارجی یا ماده درونزای بدن یا مقایره غیرعادی با استعمال غیرطبیعی توسط شخص سالم یا هدف افزایش کارایی ورزشی است. اما در کل دوپینگ به معنای استفاده از مواد متعلق به گروه داروهای ممنوع، مسدود شده و با استفاده از روش های گوناگون غیرمجاز به شمار می آید. به قول 'خوان آنتونیو سامارانش'، رئیس سابق کمیته بین المللی المپیک، دوپینگ نوعی تقلب است که از جنبه های مختلف منجر به انحطاط و مرگ می شود. آن هم مرگ فیزیولوژیک، چرا که دستکاری غیرقانونی در فرآیند طبیعی باعث تغییرات شدید و حتی برگشت ناپذیری در بدن می شود.

مرگ جسمی نظیر برخی موارد اسفبار مرگ ورزشکارانی که در سال های اخیر مشاهده شده است، انحطاط روانی و شخصیتی ناشی از رضایت شخصی به تقلب، ناپدید انگاشتن توانایی ها و ظرفیت های شخصی و بزرگ کردن ناتوانی ها و معایب و بالاخره انحطاط اخلاقی به واسطه تعدی فرد از قوانینی که تمام جامعه بشری پایبند آن هستند، از جمله عواقب ظاهری ناشی از استفاده غیرمجاز داروها هستند. از سوی دیگر در سال های اخیر مشاهده ی پدیده ای به نام 'پارادوکس دوپینگ' نیز با به عرصه وجود نهاده که در آن داروهای یک ورزشکار توسط حریف جهت کاهش کارایی وی یا بدنام کردن رقیب است.

استفاده ناپایز از داروها

در سال های اخیر هنگام با پیشرفت دانش پزشکی و داروسازی در کنار استفاده جسمی از کشفیات و فرآورده های علوم، مشتاقانه عده ای از افراد سودجو، استفاده ناپایز از داروها را در جامعه اشاعه می دهند. یکی از عرصه های این سودجویی، کاربرد داروها در ورزش و ترویج آن بوده است که اهداف اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی در واری این موارد استفاده ناپایز وجود دارد. فرآورد حاصل خلع معارض زینابازر گسترده جسمی و روحی گزارش شده از ورزشکاران و بالاخره موارد مرگ و میر قابل توجه ناشی از ارتکاب دوپینگ، حاکی از گسترش تکان دهنده این مداراژ در صحنه ورزش بوده است. در سال ۱۹۸۱ یک بررسی بین دانش اموزان ورزشکار آمریکایی نشان داد ۸۰ درصد افراد تحت مطالعه حداقل یک مورد سابقه استفاده از الکل، ۲۰ درصد از آنها سابقه مصرف ماری جوانا و دو درصد از آنان تجربه مصرف استروئیدهای آنابولیون را داشته اند. در بررسی دیگری بر روی چند رشته ورزشی کمترین میزان کاربرد داروها در رشته های رزمی و بیشترین کاربرد میزبان آن در رشته های وزنه برداری و دو میدانی ثبت شده است. در حال حاضر سازمان های اجرایی ورزشی و در رأس آنها کمیسیون پزشکی کمیته بین المللی المپیک که از سال ۱۹۶۶ فعالیت رسمی خود را شروع کرده است در کنار کمیته بین المللی مبارزه با دوپینگ، مسئولیت مبارزه با دوپینگ را در سراسر جهان بر عهده دارند. این سازمان ها تدوین و انتشار فهرست هایی همراه با تجدیدنظر مداوم و در برنامه های کار خود قرار داده اند و به انتشار این فهرست ها

شاید برای شما جالب باشد وقتی پی برید برای افزایش توان جسمی استفاده افراد از گلیول های قرمز خود آنها استفاده شده است و زمان زیادی از لو رفتن این ماجرا نمی رود. همچنین با وجود تلاش های فراوانی که کارشناسان ضد دوپینگ انجام داده اند، پی برنده به نوع موادی که دوندگان آمریکایی برای حاکمیت خود در این رشته در عرصه گیتی استفاده می کنند، برای کمیته متعددی بررسی مبارزه با دوپینگ به صورت یک راز باقی مانده است. با این حال، وادا برای حفظ سلامت جسمی ورزشکاران و پیشگیری از عوارضی که ناآگاهانه دچار آن می شوند، استفاده از بسیاری از داروها را ممنوع کرده است و برای اطمینان از این امر آزمایش های متعددی بر روی ورزشکاران رقابت های رسمی انجام می دهد.

تخستین مرگ

کاربرد واه دوپینگ کمتر از صد سال قدمت دارد و تخستین مرگ بر اثر استفاده از دارو در سال ۱۸۸۶ میلادی در یک مسابقه محلی دوچرخه سواری اتفاق افتاد. در سال ۱۹۱۰ میلادی دوپینگ برای اولین بار جنبه رسمی و قانونی پیدا کرد و در یک مسابقه بین المللی اسب های مسابقه از نظر مصرف مواد نیروزا در المپیک ۱۹۵۴ گزارش هایی مبنی بر استفاده از دارو توسط ورزشکاران شورای سابق انتشار یافت، مرگ کورت آنتمار جاسون دوچرخه سوار دانمارکی در سال ۱۹۶۰ میلادی نیز جویبار تکان دهنده برای جهان ورزش بود. تا اینکه اولین آزمایش های دارویی به سال ۱۹۶۸ در المپیک زمستانی فرانسه به عمل آمد.

هر چند نام 'اینتون' به عنوان نخستین ورزشکار دوپینگی که جان خود را از دست داد (به دلیل استفاده بیش از اندازه از داروی 'تری متیل' به ثبت رسید، اما بعدها مشخص شد بیماری 'توماس هیکس' در نخستین دوره المپیک که این دوندگان را تا پای مرگ کشاند نیز به خاطر استفاده از برندی و استریکلین بوده است.

روس ها در دهه ۱۹۵۰ اعتراف کردند برای افزایش قدرت و نیرو از هورمون های مردانه استفاده می کردند و آمریکایی ها برای مقابله با حرفان به استروئیدها پناه می بردند. مرگ دوچرخه سوار دانمارکی در المپیک رم خبری تکان دهنده بود که تا سال ها از خاطره ها پاک نشد. در سال ۱۹۶۴ تغییرات قابل توجه در ظاهر عضلات ورزشکارانی که به المپیک توکیو اعزام شده بودند، ترکیدها را در استفاده آنها از داروهای غیرمجاز افزایش داد ولی سختگیری های کمیته بین المللی المپیک ۳ سال پس از آن، یعنی درست پس از مرگ 'تامی سیمپسون'، به علت مصرف آمفتامین ها شروع شد.

این کمیته چندی بعد و در اوایل سال ۱۹۶۸ تعریفی از دوپینگ فهرست داروهای غیرمجاز را ارائه داد و به این ترتیب انجام آزمایش در بازی های المپیک شروع شد.

المپیک سال ۱۹۸۸ استوول جنجنال بزرگی به دلیل محرومیت ۲ ورزشکار بزرگ آن به خاطر استفاده از داروهای نیروزا به دنبال داشت.

'بن جاسون' دوندۀ سرشناس کانادایی که قهرمانی دوی صد متر را جشن گرفته بود، خیلی سریع محروم شد مدالش را از دست بدهد. چرا که با طی آزمایش هایی که از وی گرفته شد مشخص شد در خون این دوندۀ استروئید آنابولیون وجود دارد. همچنین دو وزنه بردار بلغاری که به مقام نخست المپیک دست یافته بودند، از مقام خود خلع شدند. از آن پس هر ساله در رقابت های معتبر جهانی شاهد به نام افغان و ورزشکاران توسط کارشناسان آنتی دوپینگ هستیم.

دیه گو مارادونا، اسطوره فوتبال آرزانتین که نام او در کنار یله به عنوان برترین فوتبالیست تاریخ یاد می شود، یکی از ورزشکاران به نام افغانه است که در حین بازی ۹۴ آمریکا و پس از پیروزی دو بر یک برابر نیجریه مشخص شد از داروهای محرک استفاده کرده است.

کمیته بین المللی مبارزه با دوپینگ در سال ۲۰۰۰ و پیش از شروع رقابت های المپیک سیدنی تشکیل شد و مبارزه علیه ورزشکاران متخلف شکل جدی تری به خود گرفت.

خطر در کمین هوا

دوران جوانی مرحله قدرت و آسیب پذیری است. نظن احساسات جوانی و طلب شهرت و مقام گاهی جوانان ورزشکار را به کاربرد غیرمجاز داروها و موارد غیرمجاز بر روی جوامع غربی و آنها به ترتیب الکل، ماری جوانا، دخانیات، آمفتامین ها، داروهای توهم زا، کوکائین، تنماینی ها و بالاخره استروئیدهای آنابولیون گزارش شده اند. به دلیل حساسیت سنی ویژه، ایجاد مقاومت درونی در جوانان از طریق ارائه آموزش های مفید در خصوص داروها و عوارض مخاطره آمیز آنها، بهتر از منع مستقیم و اعمال مجازات های شدید است.

دوپینگ خون؟

تزیق خون به یک فرد با سطح طبیعی گلیول قرمز در جهت افزایش هموگلوبین را

دوپینگ خون می مانند، هدف از این کار افزایش توانایی حمل اکسیژن در خون و بنابراین انتقال خون می تواند از یک دهنده با گروه خونی مشابه و سازگار (انتقال همسان) و یا از طریق تزریق مجدد خون همان فرد به خودش پس از یک دوره ذخیره انجام شود. بدین ترتیب افزایش ناهنجاری نوده گلیول های قرمز با انتقال گلیول ها به فرد موجب افزایش توان هوازی حداکثر و آمادگی جسمانی بالا می شود. با توجه به اینکه دوپینگ خون موجب افزایش مقاومت می شود به استفاده از این بیشتر در ورزش های استقامتی مثل اسکای، دوی ماراتن و دوچرخه سواری گزارش شده است.

دلایل منع دوپینگ

دوپینگ خود به دلایل اساسی زیر ممنوع شده است:

دلایل فیزیکی: کاربرد داروها، طیفی از اثرات جانبی ناخواسته و زاینابازر برای بدن فرد بر جای می گذارد که می توانست در پاره ای موارد برگشت ناپذیر باشند و از این رو خدمات جبران ناپذیری را بر سلامت ورزشکار وارد کنند. دلایل اخلاقی: دوپینگ با اهداف فسادآمیز ورزش که سالم سازی جسم و روح است، منافات دارد. از طرف دیگر، زمینه را برای کشاندن جوانان به سوی بلای خانمانسوز اعتیاد به فرام می آورد. دلایل قانونی: دوپینگ به دلیل ایجاد برتری غیر منصفانه در صحنه ورزش، بر خلاف مقررات جاری سازمان های اجرایی ورزش است و ارتکاب آن حکم شناخته می شود.

قوانین حاکم

همانطور که گفته شد، برای رتکبیین به دوپینگ، در کنار برنامه های مدون آموزش و پرورش و فکری جوانان ورزشکار، مجازات های سنگینی نیز در نظر گرفته شده است. سازمان های نظیر کمیسیون پزشکی کمیته بین المللی المپیک، سازمان جهانی مبارزه با دوپینگ و سایر سازمان های بین المللی با محکوم کردن دوپینگ در ورزش، مقررات خاصی را در مسابقه های تحت پوشش خود به مرحله اجرا گذاشته اند و در قالب این مقررات اجتناب از وزنه ای جهت تهیه نرمترین دوپینگ پیش بینی شده اند. حتی در کمیون نظیر ایتالیا برای متخلفان زندان هم در نظر گرفته شده است. امروزه اثتنی جهانی مبارزه با دوپینگ با ایجاد تبصره های خاص برای افرادی که در اسبونها را از فعالیت های بین المللی منع می کند.

با تمایز بین مسابقه آگاهانه و عمدی از یک سو، مصرف غیر آگاهانه در قالب فرمولهای دارویی درمانی (نظیر داروهای ممنوعه در فرمولهای ضد سرماخوردگی یا مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۵ ماه محرومیت از شرکت در شرکت در ورزش های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ ماه محرومیت از شرکت در شرکت در ورزش های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

دوینگی آگاهانه

۳-۱ محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین تخلف (برخی از کشورها قوانین سخت گیرانه بیشتری نیز اعمال می کنند)،

۲- محرومیت مادام العمر از شرکت در شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۵ ماه محرومیت از شرکت در شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. لازم به ذکر است، در تمامی این موارد اگر فرد خاطی به دریافت کمک استفاده از مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ سال محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ سال محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

دوینگی آگاهانه

۳-۱ محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین تخلف (برخی از کشورها قوانین سخت گیرانه بیشتری نیز اعمال می کنند)،

۲- محرومیت مادام العمر از شرکت در شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۵ ماه محرومیت از شرکت در شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. لازم به ذکر است، در تمامی این موارد اگر فرد خاطی به دریافت کمک استفاده از مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ سال محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ سال محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

رویداد ورزشی است. در بازیهای المپیک، به طور معمول مقامهای اول تا چهارم هر رشته، به علاوه یک یا چند نفر که به صورت اتفاقی انتخاب می شوند، مورد آزمایش قرار می گیرند. در رشته های ورزشی رکوردی نظیر دو میدانی، وزنه برداری و شنا نتیجه منفی از آمون روی ثبت رکورد ورزشکاران الزامی است. بنابراین در هر مکان و در هر زمانی این احتمال وجود دارد که هر ورزشکاری برای آزمایش دوپینگ انتخاب شود. هر چند که در آن مسابقه موفقیت کمی نکرده باشد.

نمونه گیری برای آزمایش

در موارد معمول، آزمایش دوپینگ بر روی نمونه ادراری انجام می شود. در صورت مثبت بودن نمونه ادرار برای تأیید نتیجه از تجزیه نمونه خون هم استفاده می شود که البته کاربرد کمتری دارد. در صورت شک به دوپینگ خون، با مصرف موادی که در آزمایش خون، بهتر قابل شناسایی هستند، از فرد نمونه خون گرفته خواهد شد.

جاسوسی، آخرین حربه

رئیس کمیته بین المللی المپیک می گوید: «جاسوسی» تازه ترین روش در جهت مبارزه با استفاده از مواد نیروزا در بازیهای المپیک است. «ژاک روگ» می افزاید: «شبهه پلیسی در جمع آوری اطلاعات از طریق جاسوسی، یکی از عناصر کلیدی در مبارزه با دوپینگ بوده است. باید دانست پیش از درهای بسته چه اتفاقی می افتد و این اتفاقان کیجاست؟ به عقیده من، این بهترین راه در مبارزه با دوپینگ است.

کمیته بین المللی المپیک روی چنین عملیات مخفی برای افزایش مبارزه با دوپینگ در بازیهای المپیک زمستانی توین حساب ویژه ای باز کرده بود و در عمل به نتایج مثبتی دست یافتیم. در این بازیها ۱۲۰۰ نمونه آزمایش دوپینگ از ورزشکاران گرفته شد که این میزان ۷۱ درصد بیشتر از آزمایشهای انجام شده در بازیهای سال ۲۰۰۲ «سالت لیک سیتی» است.

رئیس C.O.I. ادامه می دهد: «فکر می کنم سختترین اقدامات ممکن را انجام داده ایم و در جریان رقابتها و خارج از آن نیز آزمایشهای دوپینگ را به عمل آورده ایم.

در دهکده ورزشکاران، خارج از دهکده و در دیگر کشورها وقتی ورزشکاران در اردوی آماده سازی بودند، آزمایش دوپینگ گرفتیم تا این مساله را به طور جهانی کنترل کنیم.» دکتر باتریک شاماش، مدیر پزشکی کمیته بین المللی المپیک نیز با بیان اینکه شوق فکور میبران بسیاری در دنیا در اختیار دارد، گفته است: «هر روز استفاده ما از روشهای پلیسی بیشتر می شود. شبکه جاسوسی خوبی داریم و امیدواریم بتوانیم هر گونه تخلفی را شناسایی کنیم. در حالی که پلیس پرورنده هایی برای قاتلان در اختیار دارد، کمیته بین المللی المپیک نیز در حال گردآوری پرورنده هایی در مورد متقلبان است تا از طریق آن متخلفان اصلی را شناسایی کند.

مستولان انجام آزمایشهای دوپینگ نیز هیچ استثنایی برای ورزشکارانی که مظلون به استفاده از مواد غیر مجاز هستند، قائل نیستند. هرگاه تغییر مشخصی در عملکرد ورزشکار مشاهده شود که عادی نبوده و دلیل قانع کننده ای برای آن قابل ارائه نباشد، آزمایش دوپینگ گرفته می شود. این امر شامل ورزشکارانی که حاضر به انجام آزمایش نمی شوند، مانند مودی که در جریان بازیهای المپیک آتن روی دانه نیز می شود. در همین مسابقه های رسمی برای دوین تخلف (برخی از کشورها قوانین سخت گیرانه بیشتری نیز اعمال می کنند)،

۲- محرومیت مادام العمر از شرکت در شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۵ ماه محرومیت از شرکت در شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. لازم به ذکر است، در تمامی این موارد اگر فرد خاطی به دریافت کمک استفاده از مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ سال محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه:

۱- حداقل ۱ سال محرومیت از شرکت در مسابقه های رسمی برای دوین مورد تخلف. دوپینگ غیر آگاهانه: